

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Startgesprek toepassing projectprocedure hoogspanningsstation(s) Utrecht-Noord	TELEFOONNUMMER	06-17453639
DATUM	19-03-2024	E-MAILADRES	mischa.jansen@provincie- utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1457258195-2936	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Mischa Jansen	TEAM	PL1
BIJLAGEN	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Voor realisatie van een gezamenlijk of twee afzonderlijke hoogspanningsstations (HSS) 150 kV van TenneT en een 50kV van Stedin inclusief een drietal 150kV tracés in Utrecht-Noord voert ons college met betrokken gemeenten en de netbeheerders Stedin (regionaal) en TenneT (landelijk) gezamenlijk overleg. De netbeheerders als initiatiefnemer hebben de voorkeur uitgesproken voor het instrument projectbesluit voor het planologisch mogelijk maken van een HSS. Dit met het oog op een efficiënte en effectieve voortgang van plan- en besluitvorming ten behoeve van het project. Ons college heeft besloten om de projectprocedure voor dit project op te starten. Conform de door u vastgestelde Werkwijze programma's en projectbesluiten willen wij met u een startgesprek voeren in uw vergadering van uw commissie M&M op 3 april 2024.

Inleiding:

De keuze voor in te zetten instrumentarium is van belang bij de plan- en besluitvorming over de ontwikkeling van nieuwe hoogspanningsstations, omdat de keuze hiertoe van betekenis is voor de te doorlopen procedure en beslismomenten. In bestuurlijke overleggen met betrokken gemeenten De Bilt, Stichtse Vecht, Utrecht en initiatiefnemers TenneT en Stedin is door initiatiefnemers kenbaar gemaakt voorkeur te hebben voor inzet van het instrument projectbesluit. Wij hebben besloten hieraan medewerking verlenen en wensen voordat een eerste formele kennisgeving wordt gedaan met u een startgesprek te voeren waarin de motivatie van het instrument voor deze opgave en uw betrokkenheid bij dit proces centraal staan.

Motivatie voor inzet van het instrument projectbesluit is aanwezig als wordt voldaan aan artikel 2.3 lid 2 onder a Ow. Hierin is kortweg aangegeven dat de provincie het instrument projectbesluit kan inzetten als sprake is van een provinciaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd (subsidiariteitsvereiste). Door nu te kiezen voor de projectprocedure wordt voorkomen dat op een later moment alsnog procedurele stappen gezet moeten worden en zich stagnatie op het project voordoet.

Provinciaal belang

Ten aanzien van het provinciaal belang kan motivatie worden gevonden in beleid wat is neergelegd in de Omgevingsvisie provincie Utrecht, par. 4.3. Duurzame energie:

Opslag en transport van energie

Om de energieambities te halen, spelen opslag (bijvoorbeeld waterstof) en transport van energie een belangrijke rol. Samen met onze partners zetten wij erop in dat netwerkcapaciteit proactief en tijdig wordt uitgebreid, waarbij wij, gezien de gemeentegrensoverschrijdende functie, de regierol nemen in de regionaal te plannen energie-infrastructuur. Wij bieden ruimte aan het opslaan van elektriciteit aansluitend op verstedelijking, infrastructuur of duurzame energiebronnen. We werken samen met de netbeheerder uit welke aanpassing aan de energie-infrastructuur nodig is om de energietransitie te faciliteren. Daarnaast faciliteren we de netbeheerder door cruciale schakels in het elektriciteitsnet ruimtelijk mogelijk te maken.

Realisatie van dit belang wordt ook in de Omgevingsverordening provincie Utrecht in artikel 5.2 mogelijk gemaakt:

Artikel 5.2 Afwijking van instructieregel verstedelijkingsverbod landelijk gebied

In afwijking van [Artikel 9.3](#) kan een omgevingsplan [verstedelijking](#) in het [Landelijk gebied](#) toestaan om nieuwe functies voor energie en transformatorstations mogelijk te maken.

Toelichting:

Nieuwe functies voor energie en transformatiestations zijn vormen van verstedelijking (hieronder worden mede begrepen schakelstations en verdeelstations). Om deze functies mogelijk te maken, is in dit artikel bepaald dat afgeweken kan worden van het verstedelijkingsverbod.

Daarnaast is op programmaniveau hier ook nadere duiding aan gegeven. Het project is onderdeel van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (P-miek):

“Deze drie projecten zorgen er dus voor dat de toevoer van hoogspanning naar midden- en laagspanning structureel wordt verbeterd. De projecten zijn van provinciaal belang omdat de belangen gemeentegrensoverstijgend zijn. Uitbreiding/verzwaring van de drie bovengenoemde stations is randvoorwaardelijk om netcongestie binnen de hele provincie aan te pakken.” ([Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat \(provincie-utrecht.nl\)](#)).

Tot slot is het provinciaal belang goed te motiveren gelet op het feit dat netcongestie een gemeente overstijgende problematiek betreft.

Subsidiariteitsvereiste

Uit overleg met betrokken partijen is gebleken dat aan het subsidiariteitsvereiste kan worden voldaan. Naast de hoogspanningsstations zijn ook een drietal 150kV tracés noodzakelijk, te weten van nieuw station naar Lage Weide, van nieuw station naar Breukelen Kortrijk en van nieuw station naar opstijgpunt richting hoogspanningsleiding naar Soest. Het project HSS Utrecht Noord gaat met deze tracés dus over het grondgebied van 3 gemeenten. Het project is daarmee op voorhand gemeentegrensoverschrijdend, wat maakt dat voor een eenduidige procesgang met een projectbesluit kan worden voorkomen dat afzonderlijke gemeentelijke besluiten moeten worden genomen. Met een eenduidige procesgang wordt onder meer beoogd eenduidigheid in procedure, de participatie en communicatie. Tot slot is er bij een projectbesluit sprake van één rechtsgang voor het totale project waarbij de Raad van State in principe binnen 6 maanden tot uitspraak komt. Bij drie afzonderlijke (gemeentelijke) omgevingsplanwijzigingen is er niet op voorhand sprake van één rechtsgang en is de termijn waarbinnen uitspraak wordt gedaan in principe 12 maanden (bij coördinatie kan deze verkort worden tot 6 maanden).

Het nemen van voorliggend besluit op dit moment is van belang omdat de projectprocedure wordt gekenmerkt door een aantal procedurele stappen, waarvan het wenselijk is de eerste op korte termijn al te nemen, te weten de kennisgeving voornemen in combinatie met de kennisgeving participatie. Door deze kennisgevingen te doen kunnen TenneT en Stedin het participatieproces opstarten.

Een aanvullend argument om de projectprocedure van toepassing te verklaren wordt gevonden in de algehele voortgang van het proces. Initiatiefnemers zullen in de verkennende fase van het project de participatie opstarten en onderzoek doen naar locaties. De uitkomst van deze fase leidt tot een locatie- en tracékeuze welke, ondanks de constructieve samenwerking van betrokken overheden, mogelijk door een gemeente niet wordt gedragen. Ons voornemen om de projectprocedure nu op te starten voorkomt dat dit op een later moment alsnog moet worden gedaan met gevolg dat om procedurele redenen het proces opnieuw doorlopen moet worden. De urgentie van de netcongestieproblematiek maakt dat ons college het wenselijk vindt om dit risico op stagnatie zo veel als mogelijk te beperken. Evenzo neemt dit niet weg dat als de uitkomst van de verkennende fase zodanig is dat gemeenten bereid zijn mee te werken en dit leidt tot een efficiëntere en effectievere besluitvorming, ons college bereid is om de bevoegdheid (gedeeltelijk) terug te leggen bij de desbetreffende gemeente(n).

Projectprocedure

In het navolgende worden de procedurestappen voor het project HSS Utrecht-Noord beschreven inclusief de wijze waarop uw Staten worden betrokken.

Stap 1 Kennisgeving voornemen en Kennisgeving participatie (april/mei 2024)

Nadat het startgesprek heeft plaatsgevonden publiceren wij een gebundelde kennisgeving waarin we kenbaar maken voornemens te zijn een projectbesluit te nemen voor het project en daartoe de projectprocedure te doorlopen. In deze kennisgeving wordt aangegeven:

- een beschrijving van het project
- een beschrijving van hoe de verkenning zal worden uitgevoerd, inclusief de termijn
- de vermelding dat GS bevoegd gezag zijn voor het projectbesluit
- de inrichting van het participatieproces en -plan
- de vermelding dat geen voorkeursbeslissing wordt genomen
- wie waarover en wanneer wordt betrokken in het participatieproces
- wat de rol van het GS als bevoegd gezag is en wat de rol van TenneT en Stedin is als initiatiefnemers en
- waar informatie beschikbaar is of komt

U wordt door portefeuillehouder Energietransitie geïnformeerd over de geplaatste kennisgeving voornemen en participatie, in deze kennisgeving treft u eveneens een link aan naar het definitieve participatieplan.

Stap 2 Verkenning (apr-dec 2024)

Initiatiefnemers voeren de verkenning uit, een deel hiervan vindt plaats vóór kennisgeving zodat de juiste informatie en onderbouwing met de omgeving gedeeld kan worden. Onderzoeken met betrekking tot natuur, landschap, milieuaspecten en relevante wet- en regelgeving worden uitgevoerd. Ook zal een Heritage Impact Analyse (ten behoeve van Unesco Werelderfgoed) worden opgesteld en wordt de uitkomst van de participatie betrokken in de uiteindelijke locatiekeuze.

De uiteindelijke locatiekeuze wordt door ons college beoordeeld, achteraf als de verkenning heeft plaatsgevonden. Tijdens de totstandkoming van alle onderzoeken vindt tussentijds ook beoordeling plaats om het risico op stagnatie in het proces zo veel als mogelijk te voorkomen en naar een zorgvuldige beoordeling en instemming toe te kunnen werken. Hierbij is ook relevant de uitkomst van het participatieproces en de wijze waarop hiermee in de verkenning is omgegaan. Zo zullen oplossingen/locaties die door de omgeving worden aangedragen betrokken worden in de overwegingen van initiatiefnemer en bij besluitvorming.

Mogelijk blijkt uit de verkenning of op basis van het bestuurlijk overleg dat het gewenst is dat projectonderdelen op gemeentelijk niveau verder worden voorbereid. Mocht hiervan sprake zijn, dan kunnen deze onderdelen afzonderlijk verder in procedure worden gebracht door middel van een omgevingsplanwijziging door de gemeente.

Voor het project moet mogelijk nadere kaderstelling plaats vinden vanuit uw Staten. Mocht hiervan sprake zijn dan zult u uiteraard hierover tijdig geïnformeerd worden, uiterlijk op het moment dat de verkenning wordt afgerond. Als op basis van de verkenning blijkt dat een omgevingsplanwijziging efficiënter en effectiever is, zal in een bestuurlijk overleg worden verkend of de projectprocedure wordt vervolgd of dat alsnog de rol van bevoegd gezag aan gemeenten wordt overgelaten.

U wordt door ons geïnformeerd over onze bevindingen die worden gedaan in het kader van de beoordeling. Daarbij informeren wij u ook over het resultaat van de participatie die tot dat moment heeft plaatsgevonden, inclusief de bevindingen die van gemeentezijde zijn gedaan. Nadat wij u hebben geïnformeerd zal ons college een besluit nemen waarbij wordt ingestemd met het vervolg van het project; de totstandkoming van het ontwerp-projectbesluit. Afhankelijk van de uitkomst van de verkenning zal ook worden beoordeeld of een voorbereidingsbesluit genomen moet worden. Ook is er op dat moment inzichtelijk of nadere kaderstelling noodzakelijk is. Mocht hiervan sprake zijn, dan zullen wij daartoe een voorstel ter besluitvorming aan u aanbieden.

Stap 3 Ontwerp projectbesluit (GS) (medio 2025)

Het ontwerp voorziet in een projectbeschrijving en maakt planologisch realisatie mogelijk. Naast een verantwoording ten aanzien van relevante wet- en regelgeving, waaronder de Omgevingsverordening, vindt een verantwoording van beleidsthema's plaats en wordt beschreven hoe de participatie mede heeft geleid tot het ontwerpbesluit. Voorzien wordt dat in het projectbesluit ook ten behoeve van het HSS een geluidproductieplafond (GPP) wordt opgenomen.

U wordt door ons geïnformeerd met het ontwerp projectbesluit.

Stap 4 Vaststelling Projectbesluit (GS) (2026)

Nadat zienswijzen op het ontwerpbesluit is ontvangen zal het vaststellingsbesluit worden voorbereid.

De ontvangen zienswijzen zullen (samengevat) met u ter informatie worden gedeeld voorafgaand aan de vaststelling van het projectbesluit. Ook over de voortgang van de (beroeps)procedure na de vaststelling zult u worden geïnformeerd.

Kenmerkend voor de procesgang is het niet nemen van de voorkeursbeslissing welke een facultatieve stap is in de projectprocedure. Deze procedurestap is geen onderdeel van het proces omdat de keuze voor een locatie primair is gelegen bij initiatiefnemer. Wij willen als bevoegd gezag beoordelen op basis van inhoud, het proces en de participatie om tot een zorgvuldig instemmingsbesluit te gekomen. Het voordeel van de voorkeursbeslissing ligt in belangrijke mate bij het ophalen van alle relevante feiten en belangen ten aanzien van de uiteindelijke locatiekeuze. Door een goed en zorgvuldig participatieproces te doorlopen in het kader van de verkenning kan dit eveneens worden bereikt en kan bovendien tijdwinst in de procedure worden behaald.

Toelichting:

De betrokken gemeenten is gevraagd om een brief aan de provincie Utrecht te sturen met het verzoek de Bevoegd Gezag rol voor dit project op zich te nemen. Deze brieven zullen ondanks dat dit normaliter wel de zeer gewenste volgorde van dingen is - misschien niet tijdig worden ontvangen voor de uiterste aanlevertermijn voor bespreking in de Commissie M&M van 3 april 2024. In essentie zullen de brieven niet andersluidend zijn dan betreffende gemeenten in de bestuurlijke overleggen te kennen hebben gegeven (zie onder). Daarmee is dus gelegitimeerd dat vooruitlopend op ontvangst van deze brieven alvast besluitvorming in GS plaatsvindt over de te starten procedure. Door dit zo te doen kan de kennisgeving voornemen en participatie worden gedaan door het bevoegd gezag en de participatie worden opgestart.

- Gemeente Stichtse Vecht: Wethouder Polman heeft in overleg met het College van B&W meerdere malen aangegeven, waaronder ook in bestuurlijke overleggen voor het project Utrecht-Noord, dat gemeente Stichtse Vecht graag de provincie als Bevoegd Gezag ziet. Een inhoudelijke onderbouwing en formele aanvraag hiervoor is in voorbereiding en zal naar verwachting binnen enkele weken aan de provincie Utrecht verstuurd worden.
- Gemeente Utrecht: Wethouder Van Hooijdonk geeft aan dat Gemeente Utrecht positief staat tegenover de bevoegd gezag rol door de provincie. Heden zijn er ook geen locaties geprojecteerd op gronden van gemeente Utrecht. Gemeente Utrecht is verzocht om een brief namens het College van B&W te sturen waarin de provincie gevraagd wordt de rol van bevoegd gezag op zich te nemen. De verwachting is dat deze brief voorafgaand aan het startgesprek ontvangen zal worden.

- Gemeente De Bilt: Gemeente De Bilt heeft ter vergadering van 27 februari 2024 gesproken over deze vraagstelling en heeft daarbij besloten een positieve grondhouding aan te nemen ten aanzien van gecombineerde stations van Stedin en TenneT in Utrecht-Noord. Hierbij onderkent het college dat een overdracht van het bevoegd gezag aan de provincie een versnelling in het proces tot stand kan brengen. Om de vaart erin te houden is de gemeente akkoord dat de provincie Utrecht de rol van bevoegd gezag pakt, met dien verstande dat als de locatiekeuze onverhoopt toch in gemeente de Bilt valt, de gemeente alsnog deze rol naar zich toe kan trekken.

Financiële consequenties:

Er zijn geen financiële risico's bij het opstarten van de projectprocedure. Kosten voor begeleiding in de verkenningsfase vanuit de provincie worden gedekt uit het programma energietransitie. Als de verkenning is afgerond zal met initiatiefnemers voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerp-projectbesluit een anterieure overeenkomst worden aangegaan.

Vervolprocedure / voortgang:

Zoals beschreven wordt u bij elke procedurestap geïnformeerd of ontvangt u stukken ter besluitvorming. Gelet op het belang van het project, de voortgang en de samenwerking rondom het instrument projectbesluit zullen wij u ook tussentijds informeren over ontwikkelingen rondom het proces als wij hiertoe aanleiding zien.

Wat	Wanneer	Toelichting
Kennisgeving voornemen en participatie	April/mei 2024	Kenbaar maken richting omgeving dat proces wordt opgestart
Verkenning	April t/m december 2024	<ul style="list-style-type: none"> - Participatie en inspraak - Onderzoeken (haalbaarheid, locatiestudie, Heritage Impact Assessment – (HIA) - Besluitvorming voorkeurslocatie - Uitwerking tracés
Ontwerp projectbesluit	Medio 2025	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiden projectbesluit - Beantwoording zienswijzen
Projectbesluit	2026	
Beroepsprocedure	2026	

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen